

Motion till riksdagen 2024/25:3342

av Jennie Nilsson m.fl. (S)

med anledning av skr. 2024/25:96 Ny strategi för levande och trygga städer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en ny strategi där staten tar ansvar och ger stöd för hållbar stadsutveckling, så att alla kommuner kan utveckla trygga, socialt hållbara och blandade bostadsområden samt offentliga mötesplatser som stärker sammanhållningen, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stadsplanering i den nya strategin ska vara ett verktyg för att minska klyftorna mellan olika områden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en ny strategi som i likhet med strategin i skrivelse 2017/18:230 har ett tydligt klimatperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har länge varit ett föregångsland när det gäller stadsutveckling som kombinerar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Under den tidigare socialdemokratiska regeringen var stadsutvecklingen tydligt inriktad på att minska segregation, stärka sammanhållningen mellan olika områden och skapa hållbara, klimatsmarta städer där människor kan leva och arbeta utan att vara beroende av bilen. Staten tog ett aktivt ansvar genom att ge stöd till kommunerna, sätta upp tydliga mål för fossilfri stadsutveckling och skapa verktyg för att stadsplaneringen skulle bidra till minskade samhällsklyftor.

Den nuvarande regeringen har valt en annan väg. Med den nya strategin för stadsutveckling har man tagit bort fokus på hållbarhet och jämlikhet och ersatt det med en politik där staten tar rejäla steg tillbaka och lägger över ansvaret på kommunerna. Det innebär att kommuner med stark ekonomi kan fortsätta att investera i sin stadsutveckling,

medan kommuner med svagare ekonomi får svårare att genomföra viktiga satsningar. Det ligger i farans riktning att vissa städer fortsätter att utvecklas medan andra hamnar efter. Det skapar en växande klyfta mellan kommuner och mellan olika stadsdelar inom samma stad. Regeringens nya strategi innebär motsatsen till att hålla ihop Sverige.

Regeringen benämner sin skrivelse ”En ny strategi för levande städer”. Vi instämmer i att det handlar om en ”ny” strategi. Dessvärre ligger nyheten i att regeringen i grunden ändrar inriktningen av stadsutvecklingspolitiken och det är ganska tydligt vart det hela är på väg. Den tidigare strategin, som den socialdemokratiskt ledda regeringen redovisade i skrivelse 2017/18:230, innebar att staten tog ansvar, gav stöd till kommunerna och såg till att städerna utvecklades hållbart – både socialt och klimatmässigt. I den nya strategin är detta ersatt med en politik där kommunerna i princip får klara sig själva och regeringen undviker att adressera grundproblemen.

Om staten abdikerar från sitt ansvar och lämnar över allt till marknaden och kommunerna hotar en utveckling där skillnaderna mellan olika bostadsområden och kommuner blir allt större. Därför förespråkar vi socialdemokrater att stadsplanering även fortsatt ska användas som ett verktyg för att minska samhällsklyftorna. Staten bör säkerställa en rättvis resursfördelning mellan kommuner, så att alla får likvärdiga möjligheter att utvecklas. Detta måste återspeglas i den nya strategin.

Vi socialdemokrater anser att stadsutveckling är en central del av klimatomställningen och att det är en fråga om rättvisa. Därför behövs starka stadsmiljöavtal, stöd för hållbar stadsplanering samt en nationell strategi som säkerställer att stadsutvecklingen bidrar till både social och ekologisk hållbarhet. Trygga och levande stadsmiljöer uppstår inte av sig själva – det kräver långsiktiga investeringar i bostäder, kollektivtrafik, grönområden och offentliga mötesplatser. Också detta måste återspeglas i den nya strategin.

För oss socialdemokrater är arbetet mot segregationen av avgörande betydelse. Vi vet att stadsplanering är ett av de viktigaste verktygen för att minska klyftorna mellan olika områden. Tidigare fanns satsningar på offentliga mötesplatser, blandade bostadsområden och att motverka segregation genom hur vi bygger städer. Detta måste återspeglas även i den nya strategin. Nu är det perspektivet nästan helt borta. Vid en sökning på ordet ”segregation” i regeringens skrivelse får man noll (0) träffar. Samma resultat blir det för ordet ”jämlighet”. Fakta som talar för sig själva.

Klimatperspektivet är nästan helt borta i den nya strategin. Det illustreras med all önskvärd tydlighet redan i rubriken. Regeringen har tagit bort det tidigare tillägget ”politik för en hållbar stadsutveckling”. Tidigare fanns det tydliga mål om fossilfria transporter, mer kollektivtrafik och grönare städer. Nu förändras detta av regeringen som väljer att i stor utsträckning fokusera på bilen, medan satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar tonas ned. Det ter sig som en rejäl tillbakagång och bör korrigeras i den nya strategin.

Det här duger inte. En tidigare ambitiös strategi föreslås ersättas med något som är mycket sämre. För Sverige. En ny strategi som inte bara innebär att utvecklingen slår halt, utan i vissa stycken till och med backar in i framtiden.

Jennie Nilsson (S)

Leif Nysmed (S)

Laila Naraghi (S)

Denis Begic (S)

Anna-Belle Strömberg (S)

Markus Kallifatides (S)